

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. birželio 13 d.
(OR. en)

10055/22

LIMITE

ECOFIN 605
UEM 177

Tarpinstitucinės bylos:
2022/0178 (NLE)
2022/0179 (NLE)

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui (COREPER II) / Tarybai

Dalykas: ECOFIN tarybos pirmininko laiško Europos Vadovų Tarybai PROJEKTAS
Euro zonos plėtra. Kroatija

Delegacijoms pridedamas ECOFIN tarybos pirmininko laiško Europos Vadovų Tarybai dėl euro zonos plėtros (Kroatija) projektas.

EKONOMIKOS IR FINANSŲ KOMITETAS

SEKRETORIATAS

2022 m. birželio 17 d., Briuselis

PROJEKTAS

ECOFIN tarybos pirmininko laiškas

Europos Vadovų Tarybai

Euro zonos plėtra. Kroatija

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV arba Sutartis) 140 straipsnyje nustatyta tvarka Ekonomikos ir finansų reikalų (ECOFIN) taryba aptarė Komisijos ir Europos Centrinio Banko (ECB) parengtas konvergencijos ataskaitas, pirmiausia įvertino Kroatijos ekonomikos pasiektą konvergencijos padėtį ir Komisijos pasiūlymus dėl Kroatijai taikytos nukrypti leidžiančios nuostatos panaikinimo nuo 2023 m. sausio 1 d.

Norėčiau savo atsakomybe informuoti Jus apie birželio 17 d. ECOFIN tarybos posėdyje vykusios ministrų diskusijos pagrindinius aspektus. Šis trumpas jų išdėstymas neatspindi oficialios ECOFIN tarybos pozicijos, bet jis skirtas tam, kad Europos Vadovų Taryba būtų informuota apie mūsų svarstymus. Taryba priims oficialius sprendimus šiuo klausimu liepos mėn., atsižvelgdama į Europos Parlamento ir ECB nuomones, taip pat į diskusijų Europos Vadovų Taryboje rezultatus ir į euro zonos valstybių narių rekomendaciją, kaip numatyta 140 straipsnio 2 dalyje.

Ministrai aptarė ekonomikos pokyčius Kroatijoje ir įvertino šalies konvergencijos lygį. Diskusijų metu buvo akcentuoti šie aspektai:

- **Valstybės finansai.** Dėl COVID-19 krizės valdžios sektoriaus deficitas 2020 m. staigiai išaugo (7,3 %). Tačiau jau 2021 m. deficitas buvo sumažintas iki mažiau nei 3 % dėl visiško ekonomikos atsigavimo ir laipsniško, bet tvirto laikinų neatidėliotųjų priemonių panaikinimo. Kroatijos 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės nuo 2,9 % BVP 2021 m. iki 2,8 % BVP 2022 m. ir iki 1,6 % BVP 2023 m. Komisijos 2022 m. pavasario ekonominėje prognozėje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas toliau mažės iki 2,3 % BVP 2022 m. ir iki 1,8 % BVP 2023 m. Pagal Komisijos prognozę tikimasi, kad dėl to valdžios sektoriaus bendroji skola 2023 m. sumažės iki 73,1 % BVP, t. y. bus labai artima 2019 m., iki COVID-19 pandemijos, užfiksuotam lygiui, ir mažės iki šio dešimtmečio vidurio, darant prielaidą, kad palūkanų ir augimo normų skirtumas bus palankus. Kroatijos fiskalinė sistema pastaruosiu metu buvo gerokai sustiprinta daugiausia dėl to, kad į nacionalinę teisę perkelti likę Tarybos direktyvos dėl biudžeto sistemų (2011/85/ES) reikalavimai. 2021 m. gruodžio mėn. priimtu naujuoju Biudžeto aktu padaryta, *inter alia*, reikšmingų patobulinimų, susijusių su prognozių rengimo procesu ir vidutinės trukmės fiskalinių planų nuoseklumu ir išsamumu.
- **Kainų stabilumas.** 2022 m. balandžio mėn. 12 mėnesių vidutinis infliacijos lygis buvo 4,7 %, t. y. mažesnis už 4,9 % pamatinę vertę. Apskritai dešimtmetį iki COVID-19 krizės infliacijos raida Kroatijoje iš esmės atitiko infliacijos raidą euro zonoje. Pastaraisiais mėnesiais infliacija Kroatijoje ėmė skirtis nuo infliacijos euro zonoje, iš dalies dėl aukštų maisto kainų, bet taip pat dėl spartesnio ekonomikos atsigavimo nei euro zonoje. Nepaisant to, prognozuojama, kad ateinančiais mėnesiais infliacijos lygis išliks žemesnis už pamatinę vertę, o 2022 m. ir 2023 m. – artimas euro zonos vidurkiui. Kad Kroatija sėkmingai integruotųsi į euro zoną, reikės nuolat stebėti tam tikrus infliacijos didėjimo rizikos veiksnius ir vykdyti atitinkamą politiką, kuria būtų prisidedama prie atotrūkio mažinimo proceso. Dar yra galimybių darbo užmokesčio nustatymą geriau suderinti su našumo pokyčiais, atsižvelgiant į viešojo sektoriaus, kaip pavyzdžio darbo užmokesčio srityje, vaidmenį. Tikimasi, kad įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą (toliau – gaivinimo ir atsparumo planas) bus sumažinta infliacijos rizika, nes daugeliu į šį planą įtrauktų reformų galima padidinti konkurenciją rinkoje ir sumažinti įmonių išlaidas, taip darant tam tikrą spaudimą ilgainiui mažinti galutinių produktų kainas.

- **Valiutos kurso stabilumas.** 2020 m. liepos 10 d. Kroatijos kuna buvo prijungta prie VKM II, nustatytas 7,53450 centrinis kunos ir euro kursas ir taikomas standartinis $\pm 15\%$ svyravimo intervalas. Per pastaruosius dvejus metus kuna išliko iš esmės stabili – jos kursas svyravo siaurame, iki $\pm 1\%$, palyginti su centriniu kursu euro atžvilgiu, intervale. Kroatijai prisijungus prie VKM II, valdžios institucijos įsipareigojo vykdyti įsipareigojimus, kurių tikslas – iki euro įvedimo pasiekti aukšto lygio tvarią ekonominę konvergenciją. Komisija pateikė savo vertinimą, kad įsipareigojimai buvo visiškai įvykdyti.
- **Ilgalaikės palūkanų normos.** Vidutinė ilgalaikė palūkanų norma Kroatijoje per metus iki 2022 m. balandžio mėn. buvo 0,8 %, t. y. 1,8 procentiniais punktais mažesnė už 2,6 % pamatinę vertę.
- **Nacionaliniai teisės aktai,** įskaitant Kroatijos nacionalinio banko statutą, visiškai atitinka SESV 130 ir 131 straipsnius ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statutą.

Taip pat buvo išnagrinėti Sutartyje nurodyti **papildomi veiksniai**, įskaitant mokėjimų balanso pokyčius ir prekių bei finansų rinkos integraciją. Kroatijos ekonomika yra gerai integruota į ES ekonomiką, tačiau 2021 m. pasiūlyta parengti nuodugnią Kroatijos apžvalgą pagal makroekonominio disbalanso procedūrą, nes grynasis tarptautinių investicijų balansas, darbo sąnaudų produkcijos vienetui augimas, būsto kainų augimas ir valdžios sektoriaus bendrosios skolos rodikliai viršijo orientacines ribas. Tačiau iš Komisijos 2022 m. nuodugnios apžvalgos išvadų matyti, kad 2021 m. makroekonominis disbalansas vėl pradėtas mažinti. Kroatijos gaivinimo ir atsparumo planas turėtų sudaryti palankesnes sąlygas reformoms įvairiose srityse vykdyti ir taip padėti vidutinės trukmės laikotarpiu toliau mažinti makroekonominį disbalansą. Dėl atsigavimo taip pat sumažėjo privačiojo sektoriaus skolos santykis, kuris vėl beveik pasiekė iki pandemijos buvusį lygį. Tiek namų ūkių, tiek įmonių skola nesiekia prudencinių ribų, tačiau vis dar viršija pagrindiniais ekonominiais rodikliais pagrįstus lygius. Išorės balanso pozicija pagerėjo, o grynasis tarptautinių investicijų balansas vėl ėmė kilti. Įvairios gaivinimo ir atsparumo plano reformos turėtų padėti gerinti fiskalinę sistemą, išlaidų efektyvumą viešajame sektoriuje, galimybes gauti finansavimą, stiprinti kovos su pinigų plovimu sistemą ir verslo aplinką. Taip pat tikimasi, kad jos padidins ekonomikos eksporto potencialą, dalyvavimą darbo rinkoje ir ilgalaikį našumą. Valdžios institucijos turėtų užtikrinti, kad gaivinimo ir atsparumo plane numatytos reformos būtų įgyvendintos laiku ir visapusiškai.

Atsižvelgdami į šią analizę, ECOFIN ministrai pritaria Komisijos ir ECB vertinimui, kad Kroatija užtikrino teisinį suderinamumą ir atitinka konvergencijos kriterijus, ir, atsižvelgdami taip pat į papildomus veiksnius, mano, kad Kroatija atitinka eurui įvesti būtinas sąlygas.

Ministrai taip pat pabrėžė, kad Kroatijai svarbu įvykdyti įsipareigojimus, kuriuos ji prisiėmė 2020 m. liepos mėn. prisijungdama prie VKM II, kadangi jie yra itin svarbūs siekiant užtikrinti aukštą tvarios ekonominės konvergencijos lygį ir sėkmingai dalyvauti trečiajame ekonominės ir pinigų sąjungos etape. Šie įsipareigojimai visų pirma apima priemones, skirtas sustiprinti kovos su pinigų plovimu sistemą į nacionalinę teisę perkeliant penktosios Kovos su pinigų plovimu direktyvos nuostatas, administracinės ir finansinės naštos ekonomikai mažinimą dar labiau supaprastinant administracines procedūras ir mažinant parafiskalinius bei nemokestinius mokesčius, valstybės valdomų įmonių valdymo gerinimą ir tobulinti nacionalinę nemokumo sistemą pagal Direktyvą (ES) 2019/1023.

Ministrai pritaria Komisijos pasiūlymams dėl Kroatijai taikytos nukrypti leidžiančios nuostatos panaikinimo nuo 2023 m. sausio 1 d. ir palankiai vertina tai, kad euro zona bus išplėsta įtraukiant Kroatiją.

Ministrai palankiai vertina valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, atstovaujančių Tarybos narių priimtą rekomendaciją. Jie labai ragina Kroatijos valdžios institucijas po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti prudenčią vidutinės trukmės fiskalinę būklę, įgyvendinti tolesnes struktūrines reformas bei investicijas, numatytas Kroatijos gaivinimo ir atsparumo plane, vykdyti patikimą mikroprudencinę ir makroprudencinę politiką, kad būtų užtikrinta tvari konvergencija, visų pirma infliacijos konvergencija, ir užtikrinti sėkmingą dalyvavimą pinigų sąjungoje. Ministrai palankiai vertina tvirtą Kroatijos valdžios institucijų įsipareigojimą to siekti.